

Ekspонат miesiąca - Lipiec 2022 r.

Książeczka harcера Józefa Koleśnika z okresu II RP

W tym miesiącu jako ekspонат miesiąca proponujemy książeczkę harcera z okresu II RP wystawioną na nazwisko Józefa Koleśnika. Ekspонат ten został przekazany w 2003 r. do zbiorów ówczesnej Izby Pamięci Ziemi Grajewskiej przez Teresę Gajdowską-Malinowską. Dokument jest dość mocno zniszczony: kartki są luźne i pogięte, a papier pożółkły; okładki uległy wyraźnym przebarwieniom, na części stron widać plamy po kleju i przebarwienia.

Książeczka ma 132 mm długości oraz 90 mm wysokości. Książeczka została zatytułowana jako „Książka służbowa”, posiada numer 061910 i została wydrukowana nakładem Centralnej Komisji Dostaw ZHP w drukarni „LECH” na ulicy Mokotowskiej 8 w Warszawie. Posiada zewnętrzne okładki, które były pierwotnie w kolorze zielonym. Na pierwszej stronie okładki dookoła czarna, cienka ramka w odległości 8-12 mm od krawędzi z małymi kwadracikami w narożnikach. Centralnie wizerunek krzyża harcera otoczonego napisem ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO. Na wewnętrznej stronie okładki tekst przyrzeczenia i prawa harcera. Na stronie III okładki informacje zamieszczone informacje dotyczące sposobu wypełniania książeczki. Z kolei na tylnej stronie znajduje się cytata Jędrzeja Śniadeckiego i na dole oznaczenie drukarni. Wewnątrz okładek znajduje się 14 stron, obecnie w kolorze żółto-brązowym, z których 9 (strony 2, 3, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14) jest zapisanych odręcznym piśmem.

Książeczka została wydana na nazwisko Józefa Koleśnika dnia 24 lutego 1924 r., który był wówczas członkiem Grajewskiej Drużyny Harcerskiej im. J.H.Dąbrowskiego ZHP, działającej przy grajewskim Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika. Na stronie 2 znajduje się fotografia (32 x 41 mm) właściciela w mundurku harcera, zaś na kolejnej stronie podstawowe informacje o nim, w tym m.in. imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, data wstąpienia w szeregi ZHP, data złożenia przyrzeczenia harcera i numer nadanego krzyża harcera. Na kolejnych stronach znajdują się adnotacje dotyczące zdobytych sprawności i stopni harcera, przebiegu służby harcera oraz udziału w obozach i zlotach. Każdy wpis poświadczony jest pieczęcią drużyny i podpisem drużynowego.

Ekspонат mimo stanu zachowania stanowi jedną z ciekawszych i cenniejszych pamiątek związanych z grajewskim harcerstwem okresu II RP.

Józef Koleśnik urodził się w Starosielcach 17.03.1909r. jako syn Adama i Karoliny zd. Murawska. Był absolwentem grajewskiej szkoły (szkoły powszechnej oraz gimnazjum im. Mikołaja Kopernika). Od 1919r. działał w Hufcu Grajewskim Związku Harcerstwa Polskiego. Dzięki harcerstwu odbywał miał możliwość szkolenia się. W 1928r. ukończył kurs Szkoły Podchorążych w Oficerskiej Szkole Piechoty w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej. W 1931r. ukończył Oficerską Szkołę Inżynierii. Został oficerem otrzymując stopień podporucznika. Następnie służył w Batalionie Mostów Kolejowych w Legionowie i w Centrum Wyszczolenia Saperów w Modlinie. Był też absolwentem Wyższej Szkoły Wojennej, otrzymując awans na stopień kapitana dyplomowanego. Od czerwca 1939r. służył w 18 Dywizji Piechoty wchodzącej w skład SGO „Narew”. W 1939r. walczył pod Andrzejewem. Następnie przebywał w obozie dla internowanych Ulbroka na Łotwie. Opuścił obóz w 1940r., po zajęciu Łotwy przez ZSRR. Jesienią 1940r. został uwięziony przez gestapo. Był więziony w Działdowie. Zmarł pod koniec 1942r. w obozie.